

Regionális trendek – integrációs kihívások – az EU tagállamok kereskedelmi nyilvántartásainak jogi modellje, mint versenyképességi tényező

— Pázmándi Kinga PhD. egyetemi docens

Pétervári Kinga PhD. egyetemi docens

NJE GTK Közgazdaságtan és Jog Tanszék

A jogi személyek nyilvántartásának meghatározó dimenziói

Elektronizáció – Ipari forradalom „4.0”

- A digitális kor piaci igényekkel, szokásokkal és lehetőségekkel „kopogtat”

Regionális kihívások - Európai trendek és törekvések

- A szabályozás közvetlen versenyképességi tényezővé vált – kézzel fogható törekvések a vállalkozások alapításának jogi akadálymentesítésre
- 2012/17 EU ie. Az elektronikus nyilvántartások összekapcsolásáról (EU Business Register – jelenleg 27. csatlakozó állammal – a visegrádi régió megelőzött bennünket ezzel)
- Nemzetközi modellek – diverzifikáltak

Hazai jogi szabályozási összefüggések

- Ptk. diszpozitív modellváltása (2013) kontra elektronizálódó nyilvántartás (2007-2013)
- 2015-től IM munkacsoportok a jogi személyek nyilvántartásának átvilágítására, ill. a Ptk. Felülvizsgálatára, (+ PP. Rekodifikáció – e-per)

Jogalkotás vs. versenyképesség? – hazai válaszkísérletek - visszatérően megfogalmazott jogpolitikai célok

---

PIACI SZEMPONTOK –
REGIONÁLIS VERSENYKÉPESSÉG

„JOG-GAZDASÁGOSSÁGI”
SZEMPONTOK

(1) Közhitelesség,
transzparencia, (2)
piacra lépés
adminisztrációs
terheinek
csökkentése, (3)
nyilvántartások
párhuzamosságainak
kiküszöbölése,

(1) Állami adatvagyon
hasznosítása, (2)
bírószági ügyteher
optimalizálás,

Nemzetközi kereskedelmi nyilvántartási modellek vizsgálata/2015-2018

Fő vizsgálati szempontok:

- a nyilvántartó szerv: bíróság, kormányzati szerv (hatóság/ügynökség) vagy kereskedelmi kamara?
- Az eljárásban kik (mely személyek, mely egyéb jogi entitások – pl. hitelesítő közjegyző stb.) vesznek részt, feladatkörük hogyan oszlik meg, milyen vizsgálatot folytatnak?
- A bírósági eljárásban van-e a bírón kívül más közreműködő, hogyan alakulnak ezen személyek képzési, alkalmassági jellemzői, hatásköre?
- Elutasítás (érdemi bejegyzési aktus) esetében van-e, ha igen, milyen jogorvoslati lehetőség van?
- A törvényességi felügyelet mely állami szerv (bíróság, ügyészség, egyéb szerv) jogkörébe tartozik?
- Ha van adat, a nyilvántartás adatkezelését milyen szerv (szervezet) végzi, a céginformációkhoz való hozzáférés modellje hogyan alakul?

Helyzetkép

Nemzetközi – tagállami – modellek széles skálán mozognak:

- a kontradiktórius bírósági nyilvántartástól (Ausztria, Németország, Franciaország, visegrádi régió) a közigazgatási vagy vegyes rendszereken át (Dánia, Olaszország) a regisztratív kereskedelmi kamarai nyilvántartásig (Hollandia)

Magyarországon

- A Ptk. egységesített és liberalizál
- Ezzel szemben a jogi személyek nyilvántartása – ciklikus, de trendszerűnek mondható szigorításokkal – több alrendszerre bomlik
  - Cégnyilvántartás
  - Civil nyilvántartás
  - + kiegészítő nyilvántartások (pl. NAV)

Nemzetközi modellek összehasonlító vizsgálata

Ország	Cégbejegyzés	Felügyelet, bírósági hatáskör
Ausztria	bíróság	bíróság
Németország	bíróság	bíróság
Lengyelország	bíróság	bíróság
Szlovénia	bíróság	bíróság
Szlovákia	bíróság	bíróság
Franciaország	bíróság (bírósági ügyintéző, bírói felügyelettel)	bíróság, ügyészség
Bulgária	bíróság	bíróság
Belgium	bíróság	bíróság, ügyészség
Cseh Köztársaság	bíróság	bíróság
Dánia	kormány szerv (hivatal)	kormány szerv (hivatal)
Észtország	kormány szerv (hivatal)	bíróság
Spanyolország	Kormány szerv	kormány szerv (hivatal), bíróság
Ciprus	kormányzati szerv (agency/hivatal)	kormányzati szerv (agency/hivatal), bíróság
Finnország	kormányzati szerv (agency/hivatal)	bíróság
Írország	kormányzati szerv (agency/hivatal)	kormányzati szerv (agency/hivatal)
Lettország	kormányzati szerv (agency/hivatal)	kormányzati szerv (agency/hivatal), bíróság
Litvánia	kormányzati szerv (agency/hivatal)	kormányzati szerv (agency/hivatal)
Málta	kormányzati szerv (agency/hivatal)	kormányzati szerv (agency/hivatal), bíróság
Svédország	kormányzati szerv (agency/hivatal)	kormányzati szerv (agency/hivatal)
Egyesült Királyság	kormányzati szerv (agency/hivatal)	kormányzati szerv (agency/hivatal)
Portugália	kormányzati szerv (agency/hivatal)	bíróság
Luxemburg	kormányzati szerv (agency/hivatal)	bíróság
Görögország	bíróság	bíróság
Hollandia	kamara	bíróság

Nemzetközi modellek összehasonlító vizsgálata

Ország	Cégbejegyzés	Felügyelet, bírósági hatáskör
Ausztria	bíróság	bíróság
Németország	bíróság	bíróság
Lengyelország	bíróság	bíróság
Szlovénia	bíróság	bíróság
Szlovákia	Bíróság	bíróság
Franciaország	bíróság (bírósági ügyintéző, bírói felügyelettel)	bíróság, ügyészség
Bulgária	Bíróság	bíróság
Belgium	Bíróság	bíróság, ügyészség
Cseh Köztársaság	Bíróság	bíróság
Dánia	kormány szerv (hivatal)	kormány szerv (hivatal)
Észtország	kormány szerv (hivatal)	bíróság
Spanyolország	Kormány szerv	kormány szerv (hivatal), bíróság
Ciprus	kormányzati szerv (agency/hivatal)	kormányzati szerv (agency/hivatal), bíróság
Finnország	kormányzati szerv (agency/hivatal)	bíróság
Írország	kormányzati szerv (agency/hivatal)	kormányzati szerv (agency/hivatal)
Lettország	kormányzati szerv (agency/hivatal)	kormányzati szerv (agency/hivatal), bíróság
Litvánia	kormányzati szerv (agency/hivatal)	kormányzati szerv (agency/hivatal)
Málta	kormányzati szerv (agency/hivatal)	kormányzati szerv (agency/hivatal), bíróság
Svédország	kormányzati szerv (agency/hivatal)	kormányzati szerv (agency/hivatal)
Egyesült Királyság	kormányzati szerv (agency/hivatal)	kormányzati szerv (agency/hivatal)
Portugália	kormányzati szerv (agency/hivatal)	bíróság
Luxemburg	kormányzati szerv (agency/hivatal)	bíróság
Görögország	bíróság	bíróság
Hollandia	kamara	bíróság

Tanulságok

az anyagi jog fejlődéstörténete által meghatározott - alaki jogi nyilvántartó rendszerek jelentős **modellszerű eltéréseket** mutatnak Európa tagállamaiban.

az elektronizáció által felvetett - **technikai összekapcsolás igénye az Európai Unióban eldöntött tény**, de az egységes kereskedelmi nyilvántartáshoz (EBR) való csatlakozás **első sorban technikai, csak részben szabályozási** feladat.

Magyarország esetében modellváltási kényszer nincs DE a jogi személy nyilvántartás tapasztalatait folyamatosan monitoring alatt kell tartani, és az elektronizáció által kínált lehetőségeket érdemes megfontolni:

- **egyszerűsített regisztrációs kérelmek** esetköreinek szélesítése
- Szoftveres, IT-s **modernizálás, platformok egységesítése**, felhasználóbarát megoldások preferálása („kifelé” és „befelé” is!)
- **racionalizálás, kiszámíthatóság** szintjének emelése
- elektronikus eljárás lehetséges **differenciálása érdemi és technikai** bejegyzési és nyilvántartási aktusokra, a **bíróági ügyteher racionalizálása**
- A civil nyilvántartásban a civilekre modellezett laikus „felhasználóbarát” vonások erősítése, javítása (+ megkerülhetetlennek mutatkozik közép-hosszú távon a jogi személyek nyilvántartásának **(cég- és civil nyilvántartás) egységes platformra helyezése**)

Pázmándi Kinga

pazmandi.kinga@gtk.uni-neumann.hu

Pétervári Kinga

petervari.kinga@gtk.uni-neumann.hu
